

kezdeni, sok próbálkozásra nincs már időm, ennek az idejét eljátszottam a háboru alatt. A mai felfogás szerint sok rossz tulajdonságom van: nem tudok hazudni, még akkor sem, ha előnyömre volna, nem tudok hízlelni és esetleg más kárán előnyöket szerezni, mindig az ártatlan, illetve elnyomott pártján vagyok és védem, még a felebbvalóm ellen is, ezzel pedig mindig csak magamnak ártok. Végül van bennem egy kis adag büszkeség; büszke vagyok arra, hogy ember vagyok, hogy az Isten a hatodik napon teremtett a saját képére mintázva. Ezekkel szemben keveset tudok az előnyömről írni: azt hiszem, volna bennem akarat, akármit is elkezdni, ha tudom, hogy van célja a szongalmamnak. A háboru alatt sok mindent megtanultam és rájöttem, hogy mindent meg lehet csinálni egy kis fejtöréssel és akarattal. Ennyi az egész, amit javamra írhatok. Azt hiszem, ha megértésre találnék a felebbvalóimnál, mindenhol megállnám a helyemet rövid idő múlva.

Sok terv merült fel már előttem. Katona legyek?! Rossz az előmenetel nálunk, és öt évi szolgálatra kellene köteleznem magamat, de akkor már késő van ismét esetleg más pályát kezdeni; viszont a katonaságnál való maradás azért előnyös, mert rögtön van biztos kenyerem. *Azután még egy nagy baj van, a háboru egy kissé elkényeztetett, mert van legényem, lovam, kocsim, sok embernek parancsolok.* Azt hiszem azonban, hogy ezekről rövid idő alatt le tudnék szokni és mondani. Mint katonának, minden ajtót megnyit előttem az egyenruha, nem kérdezik, mi voltam.

Hivatalnok legyek?! Nincs jó írássom, nehezen tudok gépiesen dolgozni, szobában, zárt levegőben kellene életemet tengetni, abból a nyomoruságos kis fizetésből, melynek a kistisztviselő osztályosa, de viszont Pesten, otthon lehetek. Mint civil ember, hivatalon kívül szabad vagyok, teljesen rendelkezem magammal, azt teszek, oda megyek, ahová nekem tetszik.

Tovább tanuljak?! A gyerekkori álmaim másikára törekedjek, a mérnökségre? Kissé el vagyok késve már hozzá, nem megy olyan könnyen a tanulás, a háboru hosszú tartama alatt elsoktam tőle; de ha végig kitartok, egyszerre valaki vagyok, megfizetnek és szabad is vagyok.

Ki tart azonban el addig, ha még oly kicsire zsugorítom is össze az igényeimet, a tanulás és az élet sokba kerül. A szüleim nyakán nem akarnék élőszködni, szégyenleném, hiszen nekik sincsen olyan jó módjuk, hogy még engem továbbra is és újra eltarítsanak, ha igen, akkor meg nem érdemelt részt vennék el tőlük.

Kimenjek külföldre, mesterséget tanulni?! Ott mások a viszonyok, más a felfogás, nem szégyen a tisztességes munka és talán a véletlen is segít, talán belém botlik a szerencse. Ez nem tréfa, én már ezen sokat és komolyan gondolkoztam.

Kombinálgam a kettőt? a hivatalnokoskodást és a tanulást, talán kibirom, de hátha tönkre teszem magamat, ezzel aztán legkevésbé segitettem a dolgomon.

Eddig tart a levél, amely oly ékesszólón és kifejezően adja tudunkra a front katonájának a jövő felett való töprengését. Ez csak egy eset, de a félben maradt intelligens elemek mindenikére vonatkoztatható, nemcsak a szerény anyagi helyzetűekre, hanem azokra is, akik a földi javakban bővelkednek. Az elmúlt időt visszahozni nem lehet. És habár

annak minden perce nagy cél érdekében vétetett is igénybe, habár minden pillanatára hazánk határainak biztonsága szempontjából, ezeréves létünk fenntartása céljából volt is szükség, habár ezt az időt ezen magasztos eszme szempontjából nem szabad elveszítettnek tekintenünk, mégis az egyéni boldogulás, az egyéni életfeltételek biztosítása érdekében a

fentemlített levélben foglalt gondolatokat meg kell szívlelnünk és azokról a legkomolyabban kell gondolkoznunk. Ez is a háboru után következő békés időszak egyik nehéz problémája, melynek helyes megfajtásától függ állami és társadalmi berendezkedésünk jövő harmoniája.

Dr. Sajtos Samu.

Látogatás a hágai békepalotában.

— A Délmagyarország tudósítójától. —

Hága, dec. 25.

Hágában a napsütéses tölgyfáktól övezett, mosolygó és barátságos scheweningi uton áll a békepalota, amely ma kétségkívül a legaktuálisabb épület az egész világon. A központi hatalmak békejegyzéke és Wilson akciója után ez az épület az, amely felé sóvárogva tekintenek a békét szomjazó népek, itt találkoztak a fejedelmek képviselői a békében, itt hangzottak el az áradozó békebeszéddek és talán itt fognak majd kezdet a hadakozó felek a háboru után.

Ma üres a békepalota és amikor a hágai békeliga elnökének társaságában felkerestem az impozáns épületet, csupán néhány kíváncsi emberrel találkoztam. A békepalota felépítésének története ismeretes. II. Miklós orosz cár, akinek a világháboru köszönhető, 1898-ban az összes civilizált államokat konferenciára hívta össze. A cár arról óhajtott tanácskozni, miképpen lehetne az egyre jobban elhatalmasodó európai militarizmust megállítani és mi módon lehetne elérni azt, hogy a népek háboru nélkül intézzék el az egymás között felmerült vitás ügyeiket. A konferencia, amelyen huszonnyolc állam vett részt, 1899. május 28-án összeült Hágában és hetvennégy napig ülésezett. Sok üdvös és humanus határozatot hoztak. A második békekonferenciának eszméjét az 1904-ben St. Luisban tartott interparlamentáris konferencián pendítették meg. 1907. évi július 15-én Roosevelt hívta össze ezt a békekonferenciát, amelyen már negyvenöt állam vett részt. A 126 napig tartó tárgyaláson résztvett az egész világ és senki se beszélt másról, csak a békéről. Közben egy lelkes emberbarát, Andrej Carnegie, az amerikai milliárdos 3,750.000 forintot ajánlott fel a hollandi kormánynak, hogy Hágában emeljenek a világbéke szimbolizására, egy béke-templomot. Elhatározták, hogy a palota berendezésében résztvesz az egész világ. A szép terv megvalósult. Felépült a békepalota és minden ország gyönyörű ajándékot küldött. Nemes vetélkedés indult meg a nemzetek között, minden nép a legjavát küldte el ide ipari és művészi termékeinek. A tervezők úgy konstruálták meg a palota berendezését, hogy különböző helyről küldött ajándékok harmóniában állnak egymással. Az összes hadviselő államok képviselve vannak a hágai békepalotában. Szorongó érzés fogja el az embert, ha látja a közös munkának ezt a remek alkotását és eszébe jut, hogy harminc millió ember fegyverben áll.

Amerika egy allegorikus békeszobrot küldött, az angol kormány a nagy törvénykezési terem számára ablakokat és üvegfestményeket, Franciaország remek gobelinet, Németország a főbejárat kovácsolt

vasajtáját, Ausztria az előcsarnok drága bronzkandelláberjait, II. Miklós cár egy négy méter magas gyönyörű vázát, Törökország egy remek színezésű, hatalmas szőnyeget. Belgium egy bronzkaput ajándékozott a békepalota berendezéséhez. És elküldte a maga ajándékát minden nemzet.

— Mit küldött Magyarország? — kérdeztem.

— Magyarország — hangzott a válasz — egy hatalmas porcellán vázát ajánlott fel az előcsarnok számára. Ime, itt a helye. Sajnos, az ajándék még nem érkezett meg, pedig már Jáva, Chille és Haiti is elküldte a maga ajándékát. A késedelemnek valószínűleg a háboru az oka.

Az elnökkel ezután bejártam az egész palotát. Legutoljára a cimentermet kerestük fel, ahol igen érdekes látnivalók vannak. Vagy ötven selyemmel bevont magas szék van ebben a teremben és minden székbe cimere van himezve. A világ összes államainak itt van a cimere, talán csak a magyar hiányzik. Amikor ezeket a cimereket elhelyezték itt, Ausztriát és Magyarországot a külügyek terén csupán a kétfejű sas képviselte, ma már a közös cimere jutna ide is. És itt van elhelyezve azoknak az uralkodóknak a portréjuk, akik résztvettek a békepalota megépítésében. Rendkívül érdekes, hogy milyen sorrendben helyezték el az uralkodók és államfők képeit. Az a békés szomszédság, a melyben itt egymás mellett sorakoznak a fejedelmek, időközben alaposan megváltozott. A diszhelyen, az uralkodók dozsénjének, királyunknak, *Ferenc Józsefnek* képe van elhelyezve. Mellette jobbról *Lipót* belga király, balról *Vilmos* német császár. A következő sorban *Viktória* angol királynő, *Ferdinánd* bolgár király, *Alfonz* spanyol király, *Vilma* holland királynő és *Abdul Hamid*, a török szultán képe látható. Több meggyilkolt uralkodónak is itt van a portréja. Itt láthatjuk *Sándor* szerb király, *György* görög király, *Don Carlos* portugál király és *Umberto* olasz király képét. Van egy parasztruhás uralkodó is: *Nikita*. A háboru szerzőjének, *II. Miklós* orosz cárnak az elnöki teremben, diszhelyen van elhelyezve életnagyságu, olajfestményi képe. Itt van a békepalota mecénásának, Carnegie-nak is a portréja. Az Einkreisung tervezője *VII. Edward* angol király márványszobrot kapott.

Vécsei Miklós.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.

Adakozzunk a rokkantaknak és a világtalan katonáknak!